І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 227. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 5-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1964 No. 227. VOL. LXXI

ПРЕЗИДЕНТ ПОТВЕРДЖУЄ РІШУЧІСТЬ ЗДА ЩОДО СПІЛЬНОЇ АТОМОВОЇ ФЛЬОТИ

Вашингтон. — Президент Л. Б. Джансон, промовляючи на конвокації з приводу 175-річчя Джорджтавнського університету, заявив, що ЗДА натискатимуть разом із своїми союзниками в Европі на те, щоб Північно - Атлантійське Порозуміння (НАТО) таки зорганізувало свою атомову фльоту, що була б обслуговувана моряками деяких держав - членів НАТО, хоч проти цього пляну виступає французький уряд та президент де Голль. Президент сказав: „Ті всі з нас, які готові продовжувати цей рисковний плян із зрозумінням для інтересів інших і з відкритими дверми для членів, що могли б піше — мають довести діло до кінця". Президент підкреслив, що ЗДА змагатимуть до порозуміння в цій справі, додаючи даке: „Ми ніколи не будемо наполягати на те, щоб була однодушність в цій справі". На думку Президента, така американська політика дала вже вже корисні наслідки майже у всіх проблемах впродовж 20-ти повоєнних років. Президент не сказав, що він думає під „рисковним пляном", але з його промови видно, що він говорив про фльоту НАТО, яка мала б складатися із 25-ох кораблів, озброєна атомовими ракетами Поляріс, і обслуговувана моряками різних держав. Президент виразно підкреслив, що ЗДА здійснюватимуть плян спільної фльоти разом із Західньою Німеччиною та іншими членами НАТО, які на те погодяться, при спротиві де Голля. Джансон сказав таке: „Всі ми мусимо запевнити, щоб Німецька Федеральна Република була трактована як почесний член Заходу". Президент хвалив Західню Німеччину за те, що вона відкинула всякі окремі пляни, і то дуже мудро, прийнявши в основі плян про спільну атомову фльоту. Джансон виявив при тому і найбільшу причину американського пляну про спільну атомову фльоту: уряд Західньої Німеччини не матиме причини домагатися самостійної атомової збройної сили, бо вона матиме голос при вирішуванні нової спільної атомової збройної сили. Президент твердив, що НАТО не переживає кризи, як це твердять деякі панікери, воно знаходиться в середині зміни. ЗДА не плянують „домінувати", і всякі нові пляни в справі наймогутнішої в світі зброї будуть спільно дискутовані. Президент Джансон виголосив цю велику політичну промову з приводу того, що його Джорджтавнський університет відзначив почесним доктором прав. Такий самий почесний титул цей університет посмертно надав і покійному президентові Дж. Ф. Кеннеді. З промови Джансона виходило, що він хоче заперечити твердження тих, які кажуть, що незгода в справі спільної атомової фльоти послабила НАТО. Джансон не зачиняє фіртки до переговорів із Францією в цій справі. Президент не заявив, що він плянує відвідати Европу в найближчому році, але сказав, що треба буде в цій справі вести численні переговори, і що „всі з нас є готові до розмов, без яких не можна вирішувати важливих проблем". На думку Президента, ЗДА визнають право за кожним членом НАТО, без огляду на те, чи він має атомову зброю, чи ні, цікавится проблемою спільної атомової зброї. Президент сказав, що ЗДА готові „дискутувати кожну пропозицію СССР, яка збільшувала б можливість тривкого миру в світі".

Джансон запросив 8 000 осіб на інавґураційне прийняття

Вашинґтон. — Тут уже заповіджено, що на інавґураційний бенкет президента Л. Б. Джансона, який відбудеться 18-го січня 1965-го року, запрошено 8 000 осіб. Вони не будуть платити 100-долярового вступу, як це було в 1961 році, коли одночасно з бенкетом — збирали й на потреби Демократичної партії. Вступ на цей бенкет вільний, бо запрошені вже й так вклали раніше багато грошей і часу для перемоги демократів в останніх виборах. Через два дні після інавґураційного прийняття Л. Б. Джансон присягне, як Президент ЗДА. Майстром церемонії на інавґураційному бенкеті у Вашинґтоні буде відомий кінопродуцент макабричних фільмів Алфред Гічкок, якому товаришуватиме в провадженні церемонії Керол Ченнінґ — виконавця головної ролі в „Гелло, Доллі!". Автор пісень, композитор Самуїл Бріґтман, уже вибирає кандидатів для показу талантів на тім бенкеті. Виступатиме також Барбара Стрейсенд, головна виконавця у музичній п'єсі „Фанні Гирл", тому то ця п'єса, як і „Гелло, Доллі!" не йтиме того вечора на Бродвеї в Ню Йорку. Той показ талантів названо „Президентикаль" від двох слів — „Президент" і „Музичний". Головною темою театрально - музичного видовища буде проклямоване Линдоном Б. Джансоном „Величне Суспільство" — „Ґрейт Сосайти".

ЗДА збільшують свої запаси золота

Вашингтон. — Департамент Скарбу повідомляє, що ЗДА в цьому році почали збільшувати свої запаси золота, припинивши давнішу тенденцію продавати своє золото за кордон, внаслідок чого ЗДА втратили були в післявоєнних роках малощо не $ 10 більйонів золота. В цьому році, в третій чверті, ЗДА збільшили свої запаси золота на $ 41,-000,000. В тому часі продано золота Франції за $ 101,300,-000, Західній Німеччині за $ 25,000,000. Одночасно Державна Скарбниця купила від Великої Британії золота за $ 161,500,000, і від Колюмбії за $ 10,000,000. Інші трансакції в золоті виносили менше як два мільйони. Треба додати, що в першій чверті цього року запаси американського золота зменшилися на $ 27,-500,000, а в другій чверті збільшилися на $ 95,000,000.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Джансон** прийняв в Білому Домі представників радіової авдиції „Вільна Европа" і закликав американців до підтримки Радіо Вільна Европа, яке тепер відкрило збірку фондів на своє існування. Президент сказав, що ЗДА хочуть збудувати міст порозуміння між цією країною й державами Східньої Европи. До цієї цілі найкраще веде правда, а правду поширює Радіо Вільна Европа.

● **Колишній американський** амбасадор до Москви і Югославії Джордж Ф. Кеннан заявив, що Об'єднані Нації можуть розлетітися, коли СССР не матиме права голосу тому, що не заплатить своєї вкладки до ОН. Кеннан каже, що коли СССР не матиме голосу, то й інші комуністичні держави вийдуть із ОН, і тоді не буде тієї світової організації, яка єдина може врятувати людство від такого нещастя, як атомова війна.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ЛЕТУ „ДЖЕМІНАЙ"

Модель космічної кабіни на дві особи, що має бути випущена у вівторок 8-го грудня ц. р. із ракетної бази у Вайт Сендс, Ню Мексіко, у подорож навколо Землі. Кабіна сконструйована так, що з неї під час лету можна буде пересідати до іншої кабіни. Проєкт „Джемінай" є першою стадією в рамцях американської програми лету на Місяць.

Республіканські губернатори стараються про більший вплив на партійну політику

Денвер, Колорадо. — В п'ятницю 3-го грудня тут почалася конференція 17-ох губернаторів республіканців, які мають нараджуватися над тим, яким способом збільшити свій вплив на політику Республіканської партії, та як працювати, щоб в найближчих виборах в 1966-му році їхня партія могла мати кращі успіхи, як цього року. З Товариства Республіканських губернаторів повідомляють, що губернатори будуть домагатися, щоб Крайовий Комітет очолювала особа, яка не мала б жадного зв'язку з сенатором Беррі Ґолдвотером, це значить, що вирішуватимуть, чи Дін Бирч має залишитися на тому становищі, на яке його покликав був Ґолдвотер після Номінаційної Конвенції в Сан Франсіско. Крайовий Республіканський Комітет має відбути Конвенцію в Шикаго 22 і 23-го січня, і там вібудеться рішення в справі головства Бирча. Товариство Республіканських Губернаторів має зорганізувати окреме бюро у Вашинґтоні, при якому були б постійні комітети, які з одного боку інформували б партію про становище губернаторів до окремих проблем, а з другого боку, мали б займатися тим, щоб у найближчих виборах перемогли республіканські губернатори. Товариство Республіканських Губернаторів хоче бути самостійною організацією, яка впливала б більше на партійну політику, ніж це було досі.

Згадка про депресію змушує президента Джансона до боротьби проти вбогости

Остін, Тексас. — Співробітниця щоденника „Ню Йорк Таймс" Марджорі Гантер пригадує те, що президент Джансон старається вести боротьбу проти вбогости в цій країні тому, що сам замолоду пережив велику депресію в тридцятих роках та бачив, як тодішній президент Ф. Д. Рузвелт старався допомагати людям в тих критичних роках. Президент Джансон сказав про того Президента: „Ф. Д. Рузвелт великий Президент, відважний провідник, це людина, яка зберегла Републіку в найгірших її роках, яка говорила до мене, що одна третина населення недоїдає зле одягнена, невідповідно мешкає, і тому він думає зробити щось для тих людей". Джансон пригадує собі, як банки банкрутували, як фармери палили харчі, бо не могли їх продати, як на вулицях стояли довгі черги людей, щоб дістати зупу. Президент говорив у своїй промові в Тексасі про того президента, який в 30-их роках сказав був до нього: „Я мушу тим людям допомогти". Джансон допомагав Ф. Д. Рузвелтові. Він був стейтовим головою в Тексасі Крайової Адміністрації в справах молоді, працюючи по 16 годин денно. Майже 30 000 юнаків працювало під його проводом в Тексасі, а пізніше виїхав до Вашинґтону і старався про конґресове становище. Деякі теперішні визначні політики працювали тоді під проводом Джансона, між ними був і теперішній тексаський губернатор — Джан Б. Коннеллі.

Ред. Вол. Душник, після двомісячних відвідин в Европі, вернувся до Ню Йорку

Ню Йорк. — Минулого тижня повернувся назад до своїх обов'язків редактора англомовних публікацій УККолітету і англомовного „Українського Тижневика" при „Свободі" п. Володимир Душник, після двомісячного побуту на Другому Ватиканському Соборі в Римі, як представник публікацій УККА. Крім побуту в Римі, під час якого він мав багато зустрічей і розмов з численними Отцями Собору, як також багатьома кореспондентами, ред. Душник в поворотній дорозі відвідав Німеччину, Францію, Еспанію й Португалію. Точніші інформації про ці його відвідини в Европі подані в сьогоднішньому „Українському Тижневику". Після повороту з Европи, ред. Душник поінформував екзекутивних урядовців УНСоюзу та своїх колеґ у „Свободі" про багато спостережених ним на Ватиканському Соборі подробиць, як і про свої відвідини в інших країнах. Під час відпустки ред. Душника „Український Тижневик" редаґував п. Зенон Снилик, який тепер знову повернувся до праці при англомовному оформлюванні матеріялів до другого тому Англомовної Енциклопедії Українознавства.

Новий президент Генеральної Асамблеї ОН поручає розглянути справу Німеччини

Об'єднані Нації. — Новий президент Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, ганець Квайзон Сакі заявив на своїй першій пресовій конференції, що він уважає, що „всі народи повинні мати право користати з самовизначення" і що до тих народів належить і німецький, що його „несправедливо переділено лінією на дві частини". Хоч загально думають, що нема шансів, щоб на цій сесії Генеральної Асамблеї можна було практично вирішити будь-що у справі з'єднання Німеччини, проте вислів того першого муринського президента Генеральної Асамблеї викликав велике зацікавлення. На Генеральній Асамблеї почалась генеральна дебата, яку — за традицією — започаткував міністер закордонних справ Бразилії. З'єднані Держави і Совєтський Союз — одні з перших, що їх представники виступають з великими промовами, заповіли, що вони промовлятимуть щойно згодом. Тепер ціле зацікавлення зосереджене на справі спору за совєтське заборження до каси ОН. ЗДА повідомили генерального секретаря ОН У Танта, що це він повинен виявити ініціятиву і вести переговори в цій справі, бо вона стосується долі Об'єднаних Націй, як організації, а не тільки однієї Америки. СССР завинив більше, як його дворічні членські внески, і ЗДА стоять на принциповому становищі, що треба позбавити СССР голосу в ОН, згідно з 19 статтею чартеру.

Алекс Квайзон-Сакі
новий президент Генеральної Асамблеї ОН

Папа висвятив у Бомбаї шістьох єпископів

Бомбай. — Другого дня свого перебування в Бомбаї Папа Павло VI висвятив шістьох нових єпископів — трьох для Африки, і по одному з Індії, Еквадору і Австралії. Цій церемонії придивлялись 125,-000 індійців. Взагалі час Папи в Бомбаї виповнений відвідинами, авдієнціями, промовами та участю в Евхаристійному Конґресі. Папа відвідав індійського президента Сарвепаллі Радахрішнана, який спеціяльно для зустрічі з Папою прибув із Ню Делі, після чого названий президент відвідав Папу. Папа Павло VI вручив індійському президентові чек на 50,000 долярів для бідних в Індії та прийняв дарунок — книжку про Будду і другу книжку в гіндуській мові — про велике значення Християнської віри і Церкви. Папа неоднократно опинювався посеред непроглядних мас народу, які стежили за кожним його кроком, і просувався вузькою стежиною між людським морем, яку старалися робити індійська і ватиканська поліція. Повним легковаженням вказівок збоку служби безпеки — Папа доводив до розпуки осіб, відповідальних за його особисту безпеку.

Загострюються дебати довкола морської „багатобічної" атомової фльоти

Париж. — Заступник державного секретаря Джордж Болл перевів в Лондоні інформаційні наради з тамошніми державними мужами, підготовляючи подорож британського прем'єра Гарольда Вільсона до Вашинґтону на наради з през. Джансоном на 7-8 грудня ц. р. Головна тема тих нарад — так звана багатобічна морська атомова фльота з різнонаціональними залогами і ракетами „Поляріс" — загострилась з уваги на останню промову прем'єра Вільсона в парляменті з різкою критикою проєкту тієї фльоти. Потіхою для американського проєкту був одночасний рішучий виступ того ж Вільсона проти концепції французького президента де Голля, щоб творити незалежну від Америки і НАТО „европейську" атомову силу, ядром якої мала б стати атомова сила Франції. Прибувши до Парижу Джордж Болл довго конферував про це з французьким міністром закордонних справ Морісом Кув де Мурвілем. Він взяв участь у нарадах Асамблеї Зах. Европейської Унії. Американський проєкт відніс там перемогу, бо за прихильну до того проєкту резолюцію заявилось 37 приявних, 9 „проти", а 15 стрималися. Стрималися бельгійці, але цікаво, що прихильну резолюцію зголосили голляндці. Британці запропонували, щоб вживану до цього часу назву „багатобічної" фльоти змінити на „Атлантійську атомову силу". Британський проєкт позискав негайно багато прихильників.

Західня Німеччина пред'явила плян зниження хліборобських цін

Брюссель. — На міністерській конференції шістьох держав Европейської Економічної Спільноти (Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ) німецький міністер хліборобства Вернер Шварц пред'явив у минулий вівторок 1 грудня ц. р. схвалений західньо-німецькою радою міністрів плян злагоди в справі цін на сільсько-господарські продукти. Ото ж німці погоджуються обнизити їх, але не до рівня 106 дол. за тонну зерна, а 110 дол., — не від 1 липня 1966 р. а щойно від 1 липня 1967, — щоб економічна Спільнота дала рекомпенсату німецьким хліборобам не у висоті 140 мільйонів, а 175 мільйонів дол. річно до1970 року і ще кілька інших подібних передумов. Західньо-німецький міністер економіки Курт Шмюкер заявив водночас, що Німеччина готова обнизити свої сільсько-господарські ціни з уваги на конечність господарської інтеґрації шістьох західньо-европейських країн. Голляндський міністер закордонних справ д-р Джозеф Люнс признав, що німецька пропозиція є „конструктивна" і становить „базою для дискусії", але передбачує, що ті дискусії будуть ще довгі і трудні. Французькі кола ставляться дуже критично до того німецького проєкту. Американці припускають, що німці погодяться ще більше обнизити ціну за одну тонну зерна — до 108 дол. та що таки прийде до компромісу до 19 грудня ц. р., себто останнього засідання міністерської Ради Европейської Економічної Спільноти в цьому році.

● **Альжирський диктатор** Ахмед Бен Белля „здецентралізував" свій уряд в той спосіб, що коли він до цього часу вже був прем'єром, міністром військових і внутрішніх справ, то тепер загарбав собі ще ресорти фінансів економічного плянування, інформації та радіо-телевізійної комунікації. Бен Белла є звеличником і „приятелем" кубинського Фіделя Кастра і з усіх африканських диктаторів „найлівішим соціялістом".

БРЕЖНЄВ ЛАЄТЬСЯ ПРОТИ ЗДА І ПОГРОЖУЄ

Москва. — Наступник Хрущова на становищі першого секретаря компартії СССР, Леонід Брежнєв виступив на великому збіговищі на Кремлі з нагоди перебування у Москві чехословацького президента Антоніна Новотного і лаявся за найкращими зразками з часу холодної війни проти Америки за її політику у відношенні до Західньої Німеччини, Куби, Конґа і В'єтнаму. Леонід Брежнєв закинув Америці, що вона хоче озброїти німців атомовою зброєю та що у відношенні до Куби, В'єтнаму і Конґа проявляє „збройний імперіялізм". Він раз-у-раз говорив про „американських імперіялістів", як і про „німецьких мілітаристів". В Конґо — казав він — „імперіялісти і колонізатори" вбивали „конґолійців" під облудним претекстом рятування білих дипломатів і місіонарів. Брежнєв кричав, що той сам арґумент подавали „колонізатори" 100 років тому на виправдання своєї політики в Африці. Він погрожував, щоб „американські імперіялісти" „не гралися з вогнем", у своїх погрозах поширити війну у В'єтнамі також на Північний В'єтнам та повторив свою заповідь з-перед кількох днів, що Совєтський Союз постачатиме Північному В'єтнамові зброю. Він заявив „повну солідарність" Совєтського Союзу з Кубою Фіделя Кастра. Західні кореспонденти підкреслюють, що це найгостріший виступ проти Америки наступників Хрущова, який був до цього часу. Американські коментатори потішаються, що це тільки „тактичний маневр", щоб дістати кращі атути для торгу з Америкою в справі совєтських боргів в Об'єднаних Націях. Водночас з Брежнєвим виступав на тому зборищі 6.000 комуністів названий чехословацький „вождь", який дозволив собі на кілька випадів проти Комуністичного Китаю. Новотни заявив, між іншим, що єдність міжнародного комуністичного руху нічого не користає на тому, коли „одна держава" робить примирливий жест, а зараз після того поновлює свої давні несправедливі атаки проти інших „соціялістичних" країн. Тим часом Комуністичний Китай відкинув формальний запит, вистосований до Пейпінґу совєтським амбасадором Степаном Червоненком, чи китайські комуністи візьмуть участь у „підготовчій нараді" в Москві, яка мала б на цілі завести „єдність в комуністичному міжнародному русі". Червоненка — твердить західня преса — не прийняв ані Мао Тсе-тунґ, ані Чу Ен-лай ані їх міністер закордонних справ, але не названий ближче заступник міністра закордонних справ, який заявив йому, що становище китайських комуністів в цій справі добре відоме і що вони вважають, що ніякої „підготовчої наради" не потрібно. Все ж, західні газети твердять, що між Москвою і Пейпінґом відносини покращали, бо Москва обіцяла дати Пейпінґові нову економічну допомогу.

Війна з комуністичними партизанами в Півд. В'єтнамі йде із змінливим щастям

Сайґон. — Комуністичним партизанам удалося в минулу середу 1 грудня ц. р. здобути й спалити один укріплений державний форт, при чому вбито команданта і більшість залоги, спалено тамошній головний будинок і захоплено три легкі скорострілі, 30 автоматів, 69 крісів і іншу зброю. Більшість зброї, що нею користуються комуністичні партизани у Південному В'єтнамі, це та, яку вони здобувають на державному війську і американських або скуповують на чорному ринку. В цьому останньому випадку повстанці напали на ту станицю силою 3-ох сотень, разом коло 400 осіб, проти 90 оборонців. Наспіла поміч прийшла запізно і партизани вже зникли з своєю здобич'ю у джунґлії. Ця поразка південно-в'єтнамського державного війська прийшла вперше після цілотижневого ряду поважних успіхів: впродовж отого останнього тижня державним воякам удалося знайти контакт з партизанам і вбити 630 партизанів при власних втратах на 130 вояків. Під кінець цього тижня має вернутися до Сайґону американський амбасадор генерал Максвелл Тейлор, який перевів у Вашинґтоні всебічні наради з президентом Джансоном і іншими керівними чинниками. Він дістав доручення нарадитися тепер з керівними в'єтнамцями над найкращими способами покращання війни проти комуністів.

Рим і Пейпінґ відкривають торговельні місії і пресові аґенції

Рим. — Між італійським та комуно-китайським урядами дійшло до порозуміння, що ці обидві держави відкриють у протилежних столицях свої постійні торговельні станиці та бюра своїх офіційних пресових аґенцій. Проте одно і друге має відбутися на „торговельній", а не політичній базі. Відповідну умову підписали Італійський Інститут для закордонної торгівлі і Китайська Міжнародна Рада Торгівлі. Так само пресову умову підписали не представники урядів, а репрезентанти аґенцій італійської „Анза" і комуно-китайської „Гшінґуа" Італійський уряд проголосив, що ці умови не мають нічого спільного з визнанням Італією комуно-китайського режиму. Проте італійська комуністична преса, хоч вона займає сторону Москви в „ідеологічному" спорі з Пейпінґом, проте радіє тими умовами та вбачає в них „перший крок" на шляху до визнання Італією Комуністичного Китаю і нав'язання з ним дипломатичних взаємин. Дотепер торгівля Італії з Комуністичним Китаєм не перевищувала 50 мільйонів дол. річно. Італійські промислово-торговельні кола вважають, що вже „крайня пора" виступити, як суперник Британії і Франції в справах експорту на китайський ринок.

У СВІТІ

● **Ніґерський міністер** закордонних справ Яя Вахуку був одним із нечисленних африканських офіційних осіб, які не тільки не таврували американсько-бельгійської акції в Конґо, — а навпаки — хвалили її, як дійсно єдино розумне діло, яке врятувало багато осіб від смерти з рук чорних фанатиків.

● **Новий президент Генеральної Асамблеї ОН**, ґанський мурин Алекс Квайзон-Сакі, вихованець Оксфордського університету в Англії, є клясичним філологом. У своїй вступній промові він покликався на староримський вислів „З Африки завжди приходить щось нове" і приписав авторство того вислову філософові Сенеці. Тим часом американські філологи негайно спростували, що сказав таке не Сенека, а Пліній Старший, який з свого боку покликався на грецького філософа Аристотеля.

● **Комунокитайський „вождь"** Мао Тсе-тунґ, який рідко виступає з особистими заявами, вистосував заклик „до всіх народів світу", щоб вони з'єдналися проти „американських імперіялістів", які ніби доказали своє імперіялістичне обличчя — минулотижневою гуманітарною акцією в Конґо. Мао Тсе-тунґ висловлює переконання, що кон-конґолійські повстанці й інші „проґресивні народи", що їм він, китайський ватажок, обіцяє всебічну допомогу, переможуть над американським „паперовим тигром".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Криза Республіканської партії

Від часу президентських виборів минуло вже більше як місяць, і перше пригноблююче серед республіканців враження дещо злагіднилось. З республіканського боку можна почути відклики на історичні прецеденти, мовляв, після кожної великої поразки будь-котрої з двох американських політичних партій — приходить її поправа, її ріст. Підкреслюється факт, що 27 мільйонів голосів впали на сенатора Беррі Голдвотера, і висловлюється погляд, що тих 27 мільйонів — це те „тверде ядро" республіканізму в американському народі, з якого виросте знову — переможна більшість.

А втім, як не потішають себе оптимісти з-посеред рядів Республіканської партії, фактом є, що вона зазнала найбільшої поразки за останніх 30 років і що республіканський стан посідання в Конґресі скорчився до такого ступня, що президент Джансон має світлі шанси переводити гладко всі свої законодатні пляни. Фактом є також, що виборча поразка мала для Республіканської партії ще той додатковий наслідок, що його має кожна поразка: внутрішньопартійну розтіч, взаємні обвинувачення, шукання винуватців програ. Так звані „ліберали" в Республіканській партії всю вину за програ скидають на „ультраконсерватизм" Голдвотера і вимагають у першу чергу — відсунення голови республіканського Крайового Комітету, 38-річного Діна Бирча з Тучону в Аризоні, довіреного Голдвотера. Сам Голдвотер, боронячи Бирча, обвинувачує у своїй прогрі передусім „так званих республіканців" — як охрещує він своїх однопартійців із лівого крила, що вони — мовляв — зрадили партію і якщо навіть не голосували проти неї, то в усякому разі не підтримали її активно в передвиборчому періоді. Знову ж середня так звана поміркована течія добачає винуватців виборчого нещастя в обох крайніх партійних крилах.

Так ось внутрішньопартійна боротьба ведеться формально довкола особи Діна Бирча, фактично ж довкола особи Беррі Голдвотера і його розуміння республіканізму. В п'ятницю й суботу цього тижня в Денвері, в Колорадо, відбудеться конференція 17-ох республіканських губернаторів, на якій уперше дебатуватимуть над цими проблемами. Однак вона вирішиться 22-23 січня 1965 року на конференції 132-членного Республіканського Крайового Комітету в Шикаґо. За газетними вістками — сенатор Голдвотер, конгресмен Віллієм Міллер та їх прихильники телефонами, листами й особистими розмовами намагаються переконати більшість свого партійного Крайового Комітету, що Дін Бирч займає технічний, а не політичний пост, що він виявився дуже добрим організатором, що він придбав партійній касі такі фонди, яких вона давно вже не мала, що — зрештою — він був прийнятий на 4-річний термін, і цю умову треба гоноруватн. Боротьба довкола особи Діна Бирча є боротьбою за панування над організаційним партійним апаратом. Остання конвенція Республіканської партії доказала, яке величезне значення має партійний апарат для персонального складу конвенції і, послідовно, для прийняття плятформи, призначення партійних кандидатів, отож для ідеологічного обличчя партії і її долі.

Республіканська партія переживає кризу. Як завжди, така криза є подвійною: ідеологічною і персональною. Ідеологія зазнала поважного удару у виборах, бо її відкинула більшість народу, а з відходом сенатора Голдвотера з Сенату — ще більше ослабиться його авторитет, як формального партійного речника. Д. Д. Айзенгавер відмовляється прийняти пост дійсного лідера, покликаючись на своїх 74 роки. Сумнівно, чи всі ці проблеми розв'яже січнева конференція в Шикаґо. Але вона мусить бути розв'язана — для добра Республіканської партії, двопартійної системи і тим самим цілої Америки.

Правда і холодна війна

Лист професора слов'янських мов в Єйльському університеті Чарлза А. Мозера до редакції університетських „Дейлі Нюз", в якому він гостро критикував і назвав „ідеологічними сторожовими псами" совєтських письменників — редактора московської „Літературної Газети" Александра Чаковського і поета Роберта Рождественського — викликав з їхнього боку обурення. Під час зустрічі із студентами Колумбійського університету в Ню Йорку Чаковський „засудив" критику Мозера, як спробу розпалювати „холодну війну", яку він, мовляв, глибоко й щиро ненавидить...

Реакція Чаковського — не відокремлене явище. Не тільки він, але й інші совєтські пропаґандисти — письменники, мистці та публіцисти — намагаються окреслювати, засуджувати, як вияв „холодної війни", кожне слово правди про них, про совєтську систему і про умови підсовєтського життя, надруковане в американській пресі, чи висловлене на такому чи іншому зібранні у ЗДА. Кожна західня спроба критичної оцінки справжньої ролі совєтських письменників та мистців викликає в них „обурення" і „засуд".

З гострою реакцією зустрічається навіть саме тільки інформування публічної опінії у вільному світі про совєтські справи на підставі совєтських таки джерел, дуже часто з допомогою дослівних цитат із совєтських публікацій. Запроваджена на сторінках „Свободи" рубрика під назвою „На нашій, не своїй землі", в якій з максимальною об'єктивністю, здебільша без коментарів, а самими тільки цитатами із совєтської преси, подається не лише неґативні, але й позитивні повідомлення про різні події і явища підсовєтського життя, викликала недавно „обурену" реакцію совєтських газет, друкованих українською мовою. Львівська „Вільна Україна" з 23-го жовтня ц. р. і київська „Літературна Україна" з 3-го листопада ц. р. надрукували однозвучну статтю совєтського критика - пропаґандиста Тараса Мигаля п. н. „Тільки на експорт". „Можна дивуватися, — пише Т. Мигаль, — з якою незвичайною скрупульозністю виловлює, наприклад, нюйоркська „Свобода" в радянських газетах факти про найменші неполадки й недоліки нашого життя і подає їх, як типове, найістотніше у своїй великорозумній рубриці „На нашій, не своїй землі". Ми тільки посміхаємося, коли з мухи роблять слона, — такий уже закон буржуазної преси".

Подавання такої, як це робить „Свобода", базованої на матеріялах самої ж таки совєтської преси інформації це, на думку совєтських пропаґаторів, „роздування холодної війни". Але, з другого боку, їм самим вільно писати несотворенні брехні та вигадки, наприклад, щодо американського способу життя, расового питання в ЗДА, матеріяльних умовин побуту і праці американського робітництва. Коли вірити совєтській пресі, то в Конґо ніякого терору супроти білих і супроти тубільців - прихильників леґального конґолійського уряду не було. Мордували невинне населення, стріляли й катували конґолійських „борців за свободу" американські та бельґійські „інтервенти", вислані, як відомо всьому світові, для рятування білих поселенців і чорних місіонарів від неминучої смерти з рук під'юджуваних Москвою і Пейпінґом конґолійських терористів. Та й навіть такий московський поет Роберт Рождественський, який, виступаючи в ЗДА, „обурюється" з приводу ставлених йому закидів, є автором цілої збірки брутально-лайливих і дискримінаційних антиамериканських віршів, надрукованої 1963 року після того, як він повернув до СССР з відвідин у ЗДА. Всього цього совєтські „сторожові собаки" не вважають за „розпалювання холодної війни", трактуючи водночас кожне слово правди про них, як брехню, знеславлення, наклеп.

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА В АМЕРИЦІ

(III)

За останні роки хочу на цьому місці з признанням відзначити відрадне явище кооперації українських установ з Науковим Т-вом ім. Шевченка на науковому полі, а саме Т-ва Українських Лікарів П. А., Т-ва Українських Інженерів Америки, Т-ва Українців Правників ЗДА і Об'єднання Українських Образотворчих Мистців. Ці товариства, спільно із НТШ, влаштовують наукові конференції та збагачують українську науку новими працями й дослідами.

До виявів морального розкладу нашої академічної громади мушу зачислити також деяке заломання характерів. Маємо у вільному світі випадки, коли професори університетів замовчують, що мають свій докторат з Українського Вільного Університету, або з назви „Український Вільний Університет" викреслюють слово „український і подають "Free University in Munich". Маємо і в Европі науковців, що під власним іменем не опублікують статті в обороні України. Або подумайте, Пані і Панове, німець Ганс Кох вживав терміну Kiever Rus — Reussen для Київської Руси, а український науковець оголошує працю про "Das heilige Russland" і про ... Russen. І таки в нас, в Ню Йорку, пописується науковець курсом про "History of Kievan Russia", коли совєтський академік, москаль Греков, у своїй книжці, опублікованій в англійській мові в Москві, вживає терміну "Rus", а не "Russia" ("Culture of Kievan Rus"). І як тоді здобути для України *окремішнє* місце в історії Сходу Европи? Подумайте, навіть американці, як Кларксон — вживає вже у своїй історії термінів Kievan Rus, Western Rus, чех Дворнік, Гарвард університет, — вживає терміну Kievan Rus, але дехто з наших науковців забув, що вони мають академічну свободу у вільному світі, і ще товчуть далі терміни "Russia" та "Russians". І роблять це страха ради, перед відомими чинниками...

З цієї причини оборона правди про Україну на історичному фронті, в широкому розумінні, кульгає, і суспільність не здає собі взагалі справи, який жахливий стан у цій ділянці.

Ми в Управі Наукового Т-ва ім. Шевченка зробили оцим малу спробу переконливо продемонструвати нашій суспільності, що є „дві українські науки"... Одна це та незалежна українська наука — це Наукове Т-во ім. Шевченка, що держало фронт наукової оборони і в переслуханнях Конґресу і в ЮНЕСКО — в історії, видвигаючи всюди нерозв'язану національну проблему Сходу Европи. Але є й друга українська наука — що мовчить, малощо не всяку оборону називає „політикою". Ось так ми ждали їхньої акції в цій справі — констатуємо реалітетне мовчання. Наступна Управа НТШ мусить зайнятися цією справою — організацією наукової оборони України.

Четверта справа: наш матеріяльний стан тяжкий. Почасти з нашої вини, бо наші члени не концентрували всіх своїх заходів на НТШ, а роздрібнювали свої сили на збірку фондів і на інші організації. НТШ не думає еґоїстично, розглядає ґльобально інтереси української науки у вільному світі, і колеґа проф. д-р Андрушків та проф. д-р В. Стецюк були головною допомогою для УВУ. Якщо б цього не було — ми були б, на мою думку, без боргів. Крім того наші колеґи - члени забували, що НТШ це не тільки Управа і що кожний член зобов'язаний діяти теж і в матеріяльній ділянці на його підмогу. А так ми ледве дишемо — а з цим питанням зв'язана справа нашого дому в Ню Йорку. Він був куплений як провізоріюм, а сл. п. Олександер Лотоцький казав, що в українців немає нічого триваліщого, як провізоричне рішення. Ми обрали тепер Комісію, що цією справою має зайнятися. Ми теж свідомі того, що питання бібліотеки не були в стані вирішити, не зважаючи на всі заходи нашого директора Секції і бібліотечного референта проф. д-р В. Лева.

Врешті п'ята і остання справа на закінчення. Дорогі Колеґи, маємо за собою дуже трудну каденцію, дуже трудні роки. Гляньте на звіт і побачите, що НТШ було всюди, де українську справу й науку треба було боронити. Відсвяткували ми наше 90-річчя, яке вшанував сл. п. президент Кеннеді історичною телеграмою, а президент Витвицький історичною грамотою, в якій ствердив осяги нашої Першої Української Академії Наук. Ми відсвяткували також 100-ліття смерти та 150-річчя народин нашого Патрона, Тараса Шевченка. Ми влаштували Світовий Конгрес Української Вільної Науки з нагоди смерти нашого Патрона. Ваш Голова був уповноважений стати на чолі Комітету Пам'ятника Шевченкові, і Наукове Т-во ім. Шевченка у великій мірі причинилося до оборони пам'ятника проти напастей чужих і своїх. Секції Т-ва та Осередки НТШ виказали поважну діяльність, влаштовували доповіді та видавали наукові публікації. Всім нашим Колеґам - Сеньйорам і всім Членам, що словом і ділом цю роботу вели, Управа сердечно дякує. Сердечна подяка нашим меценатам і жертводавцям. В наших осягах є частина особистого вкладу та осягу кожного з Вас, Дорогі Колеґи!

Управа працювала систематично — перший заступник голови і науковий секретар та другий заступник діяли як Президія, а я доїжджав і „висів" на телефоні. І всі інші члени Управи вклали свою частину праці та свій досвід у загальну працю, зокрема директори Секцій проф. д-р М. Зайців, проф. д-р В. Лев, проф. д-р М. Стахів, а далі проф. д-р Е. Жарський і ред. І. Кедрин - Рудницький. Не забувайте, Колеґи, що всі ми, члени Управи, тяжко працюємо на „святий доляр" і майже ввесь вільний час жертвуємо на НТШ. Дяка сердечна колеґам проф. д-рові О. Андрушкові, д-рові В. Шандорові і проф. дрові В. Стецюкові. Ми маємо тільки одного платного урядовця, інж. Р. Кобринського, що виконує багато функцій, і йому належиться окрема щира дяка всього НТШ.

Ця каденція є за нами — перед нами, Дорогі Пані і Панове, в 1973-му році, за яких 8 років — сторіччя Наукового Т-ва ім. Шевченка, Першої Української Академії Наук! 1973-ий рік буде ювілейним роком нашого століття. Цих вісім років швидко мине. Я не певний, що ми, сеньйори, — а я себе до них зачислюю — будемо ще між Вами, бо природні причини запрошують нас до небесних Секцій. І ми радимо наступній Управі вже тепер плянувати відзначення століття нашої Першої Української Академії Наук — цієї республіки вільних українських науковців у вільному світі... Ми знаємо: Москва засудила на смерть нашу мову і нашу науку, вона засудила на смерть націю і НТШ на еміґрації, цього носія резистансу проти тоталітарної деспотії. Ми перейшли тяжкі ідеологічні битви, але ми пам'ятаємо „борітеся — поборете" нашого Патрона і знаємо, що Московська імперія колись провалиться!

(Кінець)

Володимир Баргура

„І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ..." — ПО-АМЕРИКАНСЬКИ

Нещодавно я пережив приємну несподіванку. На редакційному столику „Веселки" лежала посилка з американської народної школи „Парквуд скул" в Інкестері, Мішіґен, з написом: „Виховний матеріял".

У цій посилці я знайшов видану на шапірографі шкільну одноднівку із зображенням на титульній сторінці дівчинки в українському народному одязі й написом: "Reports about the Ukraine" — by the fifth grade, Parkwood School, Inkester, Michigan —, United Nations Week, October 19-23, 1964.

До цієї одноднівки був доданий супровідний лист учительки цієї школи й опікунки 5-ої кляси, п-і Маріон Куцило. Вона пише:

„Для відзначення Тижня Об'єднаних Націй ми (тобто учительський збір школи) рішили, що кожний учитель нашої школи вибере одну країну, яку простудіюють його учні, а наприкінці тижня вся школа збереться в залі, де кожна група складе звіт.

„Я сама не українка, але мій чоловік українець, і тому я незвичайно зацікавлена Україною. Очевидно, я вибрала цю країну, як тему для своєї кляси. Шукаючи джерельного матеріялу, я переконалася, що публічні бібліотеки не мають майже ніяких матеріялів на цю тему. Навіть у найкращих шкільних енциклопедіях годі шукати інформацій про Україну, а більшість книжок про Об'єднані Нації розглядають усі народи СССР, як цілість і дають дуже невірний образ України. Більшість моїх колеґ - учителів не знають різниці між Росією й Україною. Щоб вийти з цієї ситуації, я зв'язалася з приятелями мого чоловіка й просила їх допомоги. Мені пощастило зібрати українські вишивки, прапор, куховарську книжку, писанки, образи, і я принесла все це до кляси. П-і Ольга Руб з Дітройту зробила ляльку в народному одязі. Я запросила п-і Г. Лис з української школи в Дітройті, і вона розповіла дітям про Україну та відповідала на їхні запити. Ця особиста зустріч дала дітям більше, ніж книжки. Пані Оля дала мені текст і музику до „Боже Великий", а наш учитель музики навчив дітей співати цю пісню-молитву.

„Завершенням програми нашої кляси був концерт 50-членної оркестри й хору бандуристів, хлопців і дівчат з Дітройту. Вони виступили в українських народних одягах перед учнями, вчителями та батьками. Троє членів цього ансамблю — Олесь, Андрій і Оксана Хміль — танцювали українські народні танки. Виступи цього ансамблю, керівником якого був п. Микола Лис, залишив у присутніх незабутнє враження.

„Після цих приготувань діти моєї кляси так зацікавилися Україною, що не було їм стриму. Кляса була прикрашена образками, що зображували українських танцюристів, прапор, писанки, зразки архітектури. Діти приготовили з куховарської книжки борщ і голубці і вгощали ними своїх колеґ.

„Залучену одноднівку приготовили діти моєї кляси власними силами. П'ятсот примірників цієї брошурки розповсюднено поміж учнів школи, один передано до шкільної бібліотеки. Маю враження, що ця подія є реальним кроком для кращого зрозуміння української проблеми в Інкестері".

Прочитавши з великим заінтересуванням листа пані Куцило, я з не меншим зацікавленням почав знайомитися з одноднівкою. Вона має 14 сторінок. Авторів є сім, в тому числі шість американських дітей; тільки одна дівчинка українського походження. Крім згаданої вже титульної сторінки, оформленої Вейн Мей, матеріяли прикрашені зображенням українського прапора — справжнього і накиненого большевиками, великодною заставкою із зображенням писанок, лози та кінцівкою — трибанною церквою, вишивковим мотивом та портретом Т. Шевченка.

Вступна стаття має загально - інформативний характер: „Хто українці?" Написав її Меґан Росс. Учень подає географічне положення України, кількість населення і з'ясовує причини тяжкої історично - політичної долі України. Вияснює також проблему окремішности української нації. Він пише: „Українці мають свою власну мову, літературу, культуру й звичаї, власну понадтисячолітню історію. Деякі непоінформовані люди утотожнюють українців з росіянами. Це два окремі народи, що різняться історично й культурно. Так само не можна сказати, що Україна це частина Росії, як не можна сказати, що Мішіґен це частина Тексасу. Україна прилучена до СССР силою". Далі учень подає історію ступневого поневолення України Москвою від часів Переяславської угоди, спиняється на визвольних змаганнях 1918 року, характеризує сучасний правнодержавний статус та аналізує причини останньої еміґрації.

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Про виступ Юджина Лайонса

Поміщення в „Свободі" з 18-го листопада повного тексту промови п. Юджина Лайонса, виголошеної 10-го листопада на зборах Поневолених Европейських Народів в Ню Йорку, було дуже позитивним і корисним потягненням із сторони Редакції, за що належиться їй повне признання. Я хочу використати цю преважливу промову для поінформування місцевих визначних політичних діячів та місцевої преси.

Ваша стаття „Правильна оцінка" в ч. 216 „Свободи" також слушна і корисна. Я, одначе, особисто не погоджуюсь із висловленою в останніх рядках цієї статті оптимістичною думкою, що американський нарід (робітництво, промисловці, торгівці, жінки, Церкви) в більшості антикомуністичний.

Американський нарід дуже вразливий, коли йдеться про фінансову сторінку, його власну кишеню, і глухий, коли йдеться про траґедію мільйонів жертв поневолених комунізмом народів. Коли б Ваші погляди відповідали дійсності, то Ричард Ніксон був би вибраний у 1960 році великою більшістю президентом Америки. Це саме в іще більшій мірі відноситься до сенатора Голдвотера, бож ті обидва політики є рішучими ворогами комунізму, і не було жадних сумнівів, що під їх політичним проводом історія Америки, а тим самим і поневолених народів, була б покотилась цілком іншим шляхом. З другого боку, політичні противники цих кандидатів не приховували своїх колябораційних, співіснувальних за всяку ціну тенденцій відносно комунізму, і все таки американський нарід заявився за ними.

Безперечно, коли добре проаналізувати ті проблеми, то побачимо, чому сьогодні витворилась така траґічна ситуація, що про долю світу на форумі Об'єднаних Націй рішають голоси новопосталих, неприготованих, відсталих афрo-кансько - азійських народів, а про долю Америки голоси кольорового населення, яке є жертвою баламутства збоку перфідних комуністичних лібералних поплентачів, що їх дуже спритно використовують для своїх власних плянів і цілей. До них ще треба додати голоси комуністів та лібералів, і маємо ясний образ того, хто сьогодні рішає про долю Америки.

Я щиро бажаю, щоб, поки ще не пізно, прийшла зміна духа і напрямку закордонної політики Америки.

Мґр Богдан Гамерський
Студіо Сіті, Каліфорнія

„РЯДКИ З ЛИСТІВ"

„Хіба не стискається серце закоханого, коли він бачить свою дівчину, свою дружину, одягнену у важкий незґрабний комбінезон, із солідолом (мастилом) на шиї та обличчі, з пальцями, побитими гайковим ключем? Хіба в наш мирний час суспільство не може обійтися без жінки-трактористки, зварниці чи шофера? Хіба мало професій, де необхідні м'якість, ніжність, де жінка справді незамінна? Адже найкраще в ній — поетичність душі". („Молодь України" з 22 листопада).

П. Я-к

ПРОФЕСОР ЄВГЕН ГРИЦАК

(I)

ДРУГА Світова Війна, що буревієм звалилась на нашу рідну землю, завдала непомірних втрат, і не тільки матеріяльних, — ми понесли великі втрати в людях, що їх обчислюємо на декілька мільйонів. А в цій гущі мільйонів загинуло немало і промінентних діячів української науки, культури. На жаль, ми й досі не спромоглися скласти списку тих людей. Скільки їх загинуло на Наддніпрянщині, в Галичині, на Холмщині, Волині, Поліссі? Скільки польські партизани замордували наших людей на західніх теренах?

На дорогах тієї війни кого тільки ми не зустрічали, з ким не заприязнились! З усіх закутин рідної землі на перехресті світових стежок ми сходилися і розходилися назавжди. Скільки лягло в чужу землю, хоч би тільки в Німеччині? І так треба б мати їх список, щоб колись прийдешні покоління згадали, де спочивають кістки заслужених українських синів-патріотів, що все життя склали на вівтар служіння рідному народові, вірячи в його світле прийдешнє. І, нарешті, скільки є таких, які загинули і яких могили для нас невідомі!..

Однією з жертв останньої війни, могили якого не знаємо, був світ. пам. професор доктор Євген Грицак, професор Української Гімназії в Перемишлі, а під час другої війни проф. Української гімназії в Ярославі. Проф. д-ра Євген Грицак був відомий у поверсальській Польщі, як людина, міцно пов'язана з українською культурою, наукою та журналістикою.

Народився проф. д-р Євген Грицак 5 січня 1890 р. в с. Пиратині на Радехівщині, в родині директора народної школи Мих. Грицака. В рідному селі закінчив народну школу, в 1908 р. гімназію в м. Тернополі, а в 1912 р. — університетські студії у Львові, на історично-філософічному відділі, іспитом із української, польської, німецької, грецької та латинської мов. Знав ще мову французьку і, треба сказати, тими мовами добре володів. У коридорах в гімназії зустрічався з професорами клясичних мов, пок. Теодором Гозою, Іваном Поповським та Платоном Горницьким, і тоді учні із подивом прислухалися, як вони розмовляли по-грецьки чи по-латині. Вже в 1913 р., на 23 р. життя, Є. Грицак здобув у Краківському університеті докторат з дисертаційної праці „Ґенеза байок Леоніда Глібова". Того ж року, в місяці лютому, був призначений на вчителя до української державної гімназії в Перемишлі.

З 1915 р., можна сказати, в житті д-ра Є. Грицака починається ціла епопея. Того року відступаюча російська армія забрала його, як закладника і він опиняється в київській тюрмі. Кияни, довідавшись про закладників-галичан, створили Комітет Пань, який сердечно ними заопікувався. Завдяки тій опіці і він опинився на волі. Вдячність за ту опіку Покійний зберіг назавжди, і потім не раз опікувався дітьми еміґрантів. До складу Комітету Пань, треба згадати, входили визначні киянки: Любов Шульгина, велика добродійка братів-галичан, лікарка Матушевська, письменниця Людмила Старицька-Черняхівська, З. Мірна, Волошина й інші. Завжди добрим словом згадував Є. Грицак і про тих, з ким доводилось працювати вже на волі. Це були: дир. гімназії Г. Козленко, інспектор Григорій Холодний, проф. Михайло Марковський, проф. Шарко, літературознавець М. Зеров, учений Гермайзе та інші. І щоб їм якось віддячитися, в час свого учителювання вже в Перемишлі, поділився з громадянами своїми спогадами, в яких тепло згадав про тих братів.

З початком революції проф. д-р Євген Грицак був лектором на літніх Учительських Курсах в Ладижині й Миргороді. Потім учителював у Києві в укр. гімназії Кирило-Методіївського Братства. Крім того, викладав нім. мову в Архітектурному Інституті та працював у Термінологічній Комісії в Академії Наук. У 1920 р. запрошено його на директора гімназії в селі Могильна, Гайсинського повіту, на Поділлі, де прожив до вакацій 1922 р. Тоді ректор Кам'янець-Подільського університету, проф. Драй-Хмара, запросив науковця до себе. Та це вже був час, коли московсько-большевицька навала важким тягарем лягла на все українське життя. Не було іншого виходу, як повертатись до своєї вужчої батьківщини Галичини, що Є. Грицак і зробив у серпні 1922 р., а вже 1-го січня 1923 р. повернувсь на свою довоєнну посаду до української гімназії в Перемишлі, де вчив української, латинської та грецької мов, у 8-ій клясі психології (пропедевтики). Крім того, вчив української мови та латини в Українській Жіночій гімназії.

Ще в 1919 р. проф. д-р Є. Грицак одружився в Києві з Людмилою Добржанською, народною вчителькою з села Мстишин на Волині, яка тоді як біженка перебувала в Києві, будучи студенткою Київського Держ. Укр. Університету. З того подружжя народилось троє дітей: донечка Галина ще на Поділлі, яка дитиною померла, та сини Петро й Павло, вже в Перемишлі. Павло — людина обдарована надзвичайними здібностями, учасник бою під Бродами, в якому потрапив у большевицький полон, автор документальної книги „Галицько-Волинська Держава" та автор книжки спогадів з Дивізії й большевицького полону, „Вежі і кулемети". Він помер у 1958 р. в Ню Йорку від рака, похований на цвинтарі Кальварія. Над його могилою промовляв також учасник бою під Бродами і також уже покійний, визначний український публіцист-журналіст, Любомир Ортинський.

Народну школу Петро й Павло закінчили в Перемишлі, потім були учнями української гімназії, яку закінчили в Ярославі вже за нім. окупації. В 1949 р. сини з матір'ю прибули до Америки й тут здобули високу освіту. Син д-р Петро Грицак живе з родиною і матір'ю в Кренфорді, Н. Дж.

З наближенням большевиків у 1939 р., проф. д-р Є. Грицак був змушений залишити родину в Перемишлі, а сам подався за Сян і спочатку осів у Переворську, а з 1940 р. в Ярославі, де учителював в укр. гімназії. Залишивши родину на поталу долі, Покійний переживав важкі моральні муки. Майже щодругого дня автор цих рядків діставав у Варшаві поштівки з проханням допомогти вирвати родину з большевицьких лабет. І що було в моїй змозі, я все робив, щоб допомогти. Весною 1940 р. родина проф. д-ра Є. Грицака таки опинилася за Сяном, у Ярославі, де й перебувала до 1944 р., коли розпочався новий „великий ісход" на Захід. У Криниці автор цих рядків зустрів Покійного з родиною, і це вже востаннє. Покинувши Криницю, опинився Є. Грицак на Словаччині. Там його й зустріла жорстока доля з рук комуністичних партизанів 23 жовтня того ж пам'ятного 1944 р. Кажуть, що його розстріляли з кількома іншими особами у лісі.

Роман Пачовський

ДО ВІДКРИТТЯ 11-ої ВИСТАВКИ ОМУА

Одинадцята виставка Обєднання Мистців Українців в Америці, відкрита в неділю 6-го грудня на протяг трьох тижнів в Літературно-мистецькому клюбі в Ню Йорку, значитиме фактично дванадцятий рік праці мистецького товариства.

Думка про влаштування виставки з присвятою Шевченкові виринула ще в червні ц. р. перед відкриттям пам'ятника у Вашинґтоні. Покійний голова товариства Сергій Литвиненко настоював на тому, щоб швидше розіслати обіжник про виставку колеґам, даючи їм змогу застановитися над тематикою. Проте дехто виявляв сумніви щодо доцільности такої присвяти, мовляв, не буде достатнього числа творів на цю тему, а присвяти вже були в 1961 р. (Восьма виставка ОМУА) і в травні 1964 р. (Перша виставка Нюйоркського Відділу ОМУА).

Доводилося спростовувати цю справу в пресі, щоб нічим нікого не в'язати. Обіжник, розісланий шість місяців тому, затратився в більшості мистців, та дехто таки прочитав його уважніше і захопився думкою вшанувати Кобзаря. У висліді виставка, хоч і не Шевченківська, буде „тихим словом" мистців, які не забули пом'янути Кобзаря на закінчення Ювілейного року.

Коли жюрі зібралося 8-го листопада, виставка заповідалася скромно. Було всього 78 праць 35-ох мистців, з чого жюрі вибрало 60 праць 33-ох учасників. Як звичайно, в нас не обійдеться без запізнень, тож протягом двох наступних тижнів прибули ще вісім учасників з 18 творами. У виставі беруть участь два почесні члени ОМУА: Олекса Грищенко і Михайло Осінчук. З інших членів ОМУА: Петро Андрусів, Роман Василишин-Гармаш, Ярослав Вижницький, Марія Гарасовська-Дачишин, Ольга Дядинюк, Едвард Козак, Олена Кононенко-Трофимовська, Іван Кучмак, † Сергій Литвиненко, Петро Мегик, Михайло Мороз, Микола Неділко, Борис і Роман Пачовські, Степан Рожок, Валентин Сім'янців, Наталія Стефанів, Богдан Титла, Петро Холодний мол., Денис Шолдра, Ірина Шухевич.

До гостей треба зарахувати наступних учасників, з яких дехто є членом нюйоркського чи філядельфійського відділів ОМУА, дехто постійним заграничним гостем, а дехто виставляє вперше на терені ОМУА: Оленка Богачевська, Марко Благовірів, Богдан Василишин, Лідія Грицан-Сушків, Ольга Ґуреька-Крюкова, Софія Зарицька-Омельченко, Артемій Кирилюк, Роман Коваль, Юрій Козак, Борис Крюков, Роксоляна Лучаковська-Армстронґ, Галина Мазепа, Леонід Молодожанин, Василь Панчак, Юрій Полюга, Іванна Прийма, Клим Трохименко, Марія Шероцька.

Заторкнувши справу присвяти, приходить мені на гадку, як цікаво було б побачити разом на дії останній „Шевченківській" виставці праці двох творців пам'ятника, себто моделі пам'ятників у Вінніпеґу і Вашинґтоні. Не дивлячись на те, що пам'ятники поставали в Ню Йорку в роках 1960-64, на терені вистав ОМУА не було змоги оглядати ні тої ні тої моделі в часі творення. Мені не повелося переконати творців Андрія Дарагана і Леоніда Молодожанина, щоб виставили свої праці. Таким чином найбільша праця шанування Кобзаря не буде задокументована в каталогах ОМУА.

Це приводить до таких куріозів, що при продукції документарного фільму, кажуть, забули згадати творця пам'ятника і його працю, хоч інші церемонії передано до найменших подробиць.

Річна виставка ОМУА повинна б бути мистецькою зустріччю колеґ-творців, що спонукала б нас інтонувати радісну пісню в роді якоїсь давньої студентської „Ґавдеамус іґітур". Воно в нас так не буває, на жаль. Цього року ні один з членів не скористав зі свого привілею подавати одну зі своїх праць без розгляду жюрі. Один з наших визначних колеґ назвав таку подачу своїм „паспортом". Дехто оправдував свою відсутність у виставці плянуванням власної виставки, мовляв, опісля не зможе показувати свого твору вдруге на своїй індивідуальній виставці. Дехто нарікає на те, що виставка ОМУА йому нічого не дає.

Відповідаючи таким колеґам, слідби парафразувати відомий вислів покійного президента Джана Кеннеді: „Ви не питайте, що ОМУА вам дає, але запитайте себе в першу чергу: що ви дасте ОМУА, щоб організація могла розвиватися і бути тим, чого ви ждете від неї. . ."

Смерть покійного Сергія Литвиненка спровадила нас у трудне положення, бо нестало людини, яка була на сторожі такої установи, як ЛМ Клюб. Тепер потрібно більше спільного зусилля колеґ, що працювали б на зразок бджіл, виконуючи те, що треба без спеціяльного доручення чи штовхання. Потрібно теж піддержки громадянства для наших зусиль вдержати ЛМ Клюб, як пристановища не однієї ОМУА чи УМІ, ба й місця численних зустрічей та імпрез.

Люди призвичаєні в нас до так званих „вікендових" вистав, але треба б громаді спомагати нас більшим зацікавленням і в інші дні, після праці для заробітку. На виставці пок. С. Литвиненка люди не з'являлися ввечері в будні, хоч вона була відкрита щоденно.

Будемо старатися відкривати і цю виставку ОМУА вечорами від 6-8 в будні, а відполудня до вечора в суботи, неділі і свята. Для цього просимо й колеґ, щоб працювали як дижурні. Просимо теж наше громадянство, щоб нас відвідувало.

Пекуча справа українського Нюарку

1.

Святочна Академія для відзначення 20-ої річниці смерти Слуги Божого Андрея Шептицького та 47-ої річниці Листопадового Чину відбулась силами молоді Української Парафіяльної Школи й Хору при церкві св. Івана Хрестителя. Заля публічної школи при Мавнт Вернон Плейс була заповнена по береги. Не можна нарікати на брак зацікавлення імпрезою серед громадянства! Рівень програми задоволив усіх присутніх, і всім виконавцям, юним і старшим, а зокрема вихованкам нашої школи — належиться подяка та признання.

Святочна Академія мала в своїй програмі одну милу несподіванку: Поему Т. Шевченка „Чернець" по-мистецьки рецитував відомий на терені парафії та популярний серед шкільної дітвори адміністратор Школи св. Івана Хрестителя, Всч. О. Ярослав Дибка, ЧНІ. Він теж продириґував один із виконуваних Церковним Хором творів — Д. Бортнянського „Сей день, єгоже сотвори Господь". Не було для нікого несподіванкою добре знання української мови в о. Ярослава; зате, його велике обдарування, чудова дикція в рецитації, його музичний талант і знайомство зі штукою дириґування, викликали велике піднесення серед усіх приявних. Було радісно ствердити, що маємо серед нас таку цінну людину. Вибираючи інший життєвий шлях, о. Ярослав міг зробити кар'єру, та вона його не манила. Він вибрав трудніший шлях, шлях праці для Бога, Церкви й Народу, а одночасно — шлях чистоти, вбогости, послуху й покори . . .

Про це говорили громадяни Нюарку 1-го листопада. Піднеслий настрій відсунув у тінь іншу велику проблему.

2.

31-го жовтня 1964 р., в залі Української Католицької Школи св. Івана Хрестителя відбувся традиційний листопадовий „Апель" членів українських комбатантських організацій. У програмі, між ін., слово кол. старшини У. Н. Армії. Осипа Голинського. Замість звичного переповідання історії Листопадового Зриву приявні почули міркування на тему: Чому успішний Листопад 1918 р. не дав тривалих наслідків? Доповідач не старався шукати зовнішніх причин, ані не „шукав винуватців" поміж тогочасними діячами; він вказав на наші загальні недотягнення й хиби нашої збірнотної вдачі. Свої міркування доповідач переніс у наші часи й на місцевий терен — Нюарку. Як у минулому, так і тепер, ми робимо прогріхи й не хочемо вчитись на помилках наших попередників. Різниці поглядів для нас — це достаточна причина для взаємної нетолеранції, для творення ексклюзивних груп. Ось велика громада Нюарку опинилась без достаточного народного дому, що міг би задоволити громадські й культурні потреби громади. Українська Централя, як будинок, не існує; має тільки готівку. Чорноморська Січ має будинок і готівку, але вже недовго зможе залишатись у тій околиці. Здоровий громадський розум підказує, щоб обидві названі установи об'єднались і стали зав'язком нового Українського Громадського Центру, та на жаль вступні переговори припинились, і є малі вигляди на те, щоб керівні люди цих установ знайшли плятформу для спільної мови.

До цих міркувань варто додати ще й таке: Два останні величаві концерти, влаштовані місцевим хором „Трембіта" в пошану М. Лисенка й Т. Шевченка, відбулись у залі публічної школи „Артс Гай", бо сцена колишньої „Централі" не вмістила б хористів. Імпрези Українського Музичного Інституту відбуваються в американських приватних клюбах, сам же нюарський відділ УМІ має готівку на закуп доброго концертового фортепіяну, щоб виконавці-піяністи на наших імпрезах могли виконувати свої продукції якслід, але свого задуму не здійснює, бо куди ж такий дорогий інструмент внести, де його покласти? Забави наших товариств відбуваються в чужих залях, бо заля Чорноморської Січі замала; немає там теж сцени для концертів, академій і драматичних вистав. Численні на терені Нюарку відділи наших Братських Союзів опинились без домівок. Не мають достаточних домівок молодечі організації, Союз Українок, Комбатанти, Школа Українознавства й інші установи. Частину проблеми розв'язують отці парохи українських церков, що ввічливо дозволяють різним організаціям користати зі шкільних і парафіяльних приміщень, та це не може бути розв'язкою на довшу мету.

3.

Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч", Відділ у Нюарку, влаштував 22-го листопада в залі Чорноморської Січі „Живу Газету", запросивши до участи доповідачів і молодих мистців. Актуальні теми доповідей і різноманітність програми притягнули чимале число громадянства. Після доповідей відбулась дискусія, що в ній було слідне живе зацікавлення нашого загалу біжучими справами, зокрема справами місцевої громади. Теми доповідей: „Збереження української молоді в сфері нашої духовости" (інж. Р. Білинський) і „Український культурний центр у Нюарку" (ред. Р. Ільницький) — це й є найсуттєвіші проблеми нашого життя на цьому терені. Проте, ані зусилля доповідачів, ні дискусія слухачів не довели до ніяких практичних висновків, не дали напрямних для збірного зусилля громадян Нюарку: створити український центр (національний дім), де можна б працювати для збереження нашої молоді в сфері української духовости.

Ціллю цих рядків — зробити конкретну суґестію: Нехай би управи всіх існуючих у Нюарку установ зійшлися на спільну нараду, запросили туди управи „Української Централі" та „Чорноморської Січі" й попросили вичерпної інформації про причини припинення переговорів. Ініціятива для таких сходин повинна б вийти водночас від управ кількох установ, як „Самопоміч", „Союз Українок", „Комбатанти", Укр. Музичний Інститут, а запрошення повинні отримати управи всіх організацій і установ, включно з відділами Братських Союзів. Не сміє бракувати теж тут народжених українців. Вислід такої наради повинен бути поданий до загального відома в пресі, бо широкі кола громадянства мають право знати всю правду про справи українського культурного центру в Нюарку, зокрема — про перешкоди, що не допускають до об'єднання всіх громадських сил для здвигнення спільного центру.

Справа пильна, справа пекуча; всяке зволікання — це втрата престижу серед чужого довкілля; всяке зволікання — це (сміємо твердити) причина дальшого відходу нашої молоді зі сфери української духовости.

В. Б. Б.

● **Конституційний Суд в Італії** розглядає тепер справу, чи закон з часів Муссоліні, який забороняв оприлюднювати будь-що з ділянки контролі народин, не перечить постанові нової італійської конституції, яка запевняє повну свободу всім інформаціям наукового та, зокрема, медичного характеру.

Українська хроніка

● **Наукова конференція Філологічної Секції НТШ** відбудеться в суботу, 5-го грудня ц.р., о 6-ій год. веч. в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку. Конференцію відкриє проф. д-р В. Стецюк, а доповіді виголосять: проф. д-р В. Безушко на тему „Генрі IV" Віллїяма Шекспіра — значення драми і завваги до перекладу Т. Осьмачки. З черги проф. П. Савчук говоритиме про „Життя і творчість поета Павла Грабовського". Конференція є призначена для ширшого загалу громадянства.

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштовує наукове засідання Відділу фізико-хемічно-математичних і технічних наук з доповіддю проф. Миколи Зайцева п.н. „Занечищення водних ресурсів в індустріяльних країнах". Засідання відбудеться в суботу, 5-го грудня 1964 ро., о 6-ій год. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул., Н.Й.

● **27 листоп. на острові Формоза закінчилась 10-та конференція** Антикомуністичної Ліги Азійських Народів, АПАКЛ, на якій був присутнім голова ЦК АБН Ярослав Стецько, адмірал Карльос Пенна Ботто з Бразилії, представники різних азійських країн, національного Китаю, Туреччини, Англії та ін.

● **Посвячення прапору 42-го Відділу Юнацтва СУМА** ім. „Почаїв" в Асторії, Ню Йорк, відбудеться в неділю 6-го грудня після Богослуження в місцевій церкві, о год. 11-ій; о годині 1-ій у церковній залі при 37-09, 31 авеню — мистецька частина. Прапор посвятить о. В. Андрейчук.

● **Відома в Арґентині співачка Тамара Лихолай** виїхала з тієї країни на постійне життя у ЗДА. В кінці вересня у приміщенні „Просвіти" в Буенос Айресі відбувся її прощальний концерт, з участю інших солістів.

Концерт молоденького піяніста

29-го листопада в залі жіночого Клюбу в Мейпелвуді відбувся концерт 11-літнього Тараса Шкварка, учня фортепіянової кляси Таїси Богданської (Укр. Музичний Інститут). З Нюарку і околиці прибуло багато людей, заінтересованих незвичайним талантом хлопця, що виглядає мов Івасик-Телесик з казки.

Тарас Шкварко присвятив половину свого першого концерту творам українських композиторів. Спонтанний темперамент, розмах, повний удар, подивуґідна техніка і знаменита пам'ять — все те викликує в нас повні надії. Цей фортепіяновий вечір учня УМІ ще раз доказав серіозну, повну посвяти і відповідальности працю наших учителів над українською молоддю.

Треба додати, що вдалий концерт молоденького піяніста є гарним прикладом для студіюючої молоді.

Концерт Тараса Шкварка буде повторений в п'ятницю, 4 грудня в Літературно-Мист. Клюбі в Ню Йорку, о год. 8 вечора.

Дарія Гординська Караневич

Осередок УПНІ в Елизабет, Н. Дж.

Дня 8 листопада ц. р. відбулися в Народному Домі організаційні збори Українського Публіцистично-Наукового Інституту в Елізабет, Н. Дж. Про цілі та завдання Інституту інформував ред. Я. Заремба. Доповідь: „Українська правда в американському світі" мав д-р М. Шлемкевич. До управи Осередку ввійшли: Я. Заремба — голова; І. Бутинець — заст. голови; Р. Савицький — секретар; М. Федірко — касир; І. Полянський — господар і кольпортер видань; М. Пінковський — контролер; М. Мельничук — заст. контролера.

Новостворений Осередок має вже коло тридцять членів. Чергові публічні збори відбудуться 6 грудня в Народному Домі при Фултон вул.

Р. С.

„І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ..." — ПО-АМЕРИКАНСЬКИ

Закінчення зі стор. 2-ої

Рональд Стовкс пояснює український національний прапор і подає різницю між справжнім прапором і накиненим большевиками.

Про Різдво в Україні пише Стіф Пойнтер, про Великодні звичаї — Робін Фармер. Джойс Еськю дає перегляд народнього мистецтва. Цікаву статейку про українську абетку дає Ґвен Бурмейстер, який заздрить українським дітям, які не мусять вчитися „спеллінг" і, вивчивши абетку, можуть без труднощів прочитати кожне українське слово. Він подає повну друковану й писану абетку та вимову окремих звуків на відповідних американських звуках.

Однднівка закінчується розповіддю Джейн Плешок про Т. Шевченка і відкриття пам'ятника Поетові у Вашинґтоні.

Що показує цей лист пані Куцло і ця незвичайно цікава шкільна однодніївка? Вони показують, що коли є добра воля й наполеглива праця, то можна, не зважаючи на труднощі, багато зробити серед американців для української справи. Наші батьки, вчителі й виховники нарікають, що діти американізуються й денаціоналізуються. А ось бачимо на живому прикладі, що американські діти українізуються! Чи не парадокс?

Парадокс, але позитивний. З нього висновок — не нарікаймо, а працюймо!

Кореспондент „Правди" замовчує пам'ятник Т. Шевченкові у Вінніпеґу, але вихваляє в Палермо

У московській „Правді" з 22 листопада її власний кореспондент Н. Курдюмов помістив великий репортаж „У країні кленів". Демаґогічно виступаючи в обороні французької національної меншини в Канаді, совєтський журналіст стверджує, що „Канада — це країна іміґрантів". І далі пише: „Тут багато чого — і мова, і культура, і звичаї нагадують Шотляндію, Францію, Україну... Монтреал, наприклад, дуже жваво нагадує Париж. . ." Мандруючи по Канаді, від Монтреалю до Ванкуверу й інших міст, „правдивий" кореспондент не помітив величного пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вінніпеґу, біля провінційного парляменту. Зате вихваляє „проґресивний" пам'ятник Т. Шевченкові, встановлений у Палермо на совєтські кошти: „В околицях Торонта, де люблячі серця і турботливі руки вихідців із України вирощують чудовий сад довкола пам'ятника великому кобзареві Тарасові Шевченкові, мені здавалось, що ми не за тисячі миль від Родіни, а на Київщині". . .

Вийшли російською мовою на Україні

Видавництво „Маяк" видало в листопаді 1964 р. такі книжки: „Гусарская баллада", „Привет из юности", рос. мовою „Люди", „Золотые россыпи" — збірка афоризмів і думок. Видавництво „Крим" випустило для дітей збірник „Малютка" і „Приходите в гости"; видавництво „Прапор" — для молоді „Теплая компания".

З НАШИХ БУДНІВ

НА КОНЦЕРТІ БАНДУРИСТОК

На прекрасному концерті Капелі Бандуристок Осередку СУМА ім. Пилипа Орлика з Дітройту, вірте мені чи не вірте, я не впізнав дорогої землячки, пані Віри, поки вона сама до мене не заговорила.

— Та невже це ви, землячко? — питаю остовпілий. — За цими чорними окулярами важко збагнути, хто скривається... Якось так дивно - таємничо виглядаєте, ніби Ґрета Ґарбо в ролі жінки - шпигуна, Мата Гарі.

— Ех, добре вам, гумористам, жартувати! — зідхнула пані Віра. — Взагалі ви, мужчини, маєте кам'яні серця і не ридаєте на концертах чи в кіно так, як ми, жіноцтво!.. Я оце прослухала першу частину програми, присвячену Шевченкові, і трохи не втопилася в сльозах. З тим Шевченком то ціла біда: стане вам така сумівочка на сцені деклямувати самітницько - засланські поезії, а людина, що з радістю тікала з рідного краю від большевиків, слухає і, неначе справжній схизофренік, уявляє себе саму одинокою, знедоленою, засланою в оренбурзькі степи, і заливається слізьми від гіркої своєї долі... Якби так, не дайБоже, в такий момент сказав хтось: — Їдь додому! — то ще, чого доброго, я сама записалася б у космонавти!

— Що ж, — кажу, — пані Віро, в такий саме момент сповнюється задушевне бажання нашого Генія... Писав же він у своїх „Думах":

Одна сльоза з очей карих —
І пан над панами!

— Говоріть - говоріть, — зневажливо махнула рукою землячка. — Добре вам, мужчинам! Коли і знайдеться між вами такий м'якосердний, що зронить сльозину, то що йому: витер очі кулаком і пішов між люди. А нам, жінкам, горе! Кожна, для доброго тону, має підведені очі, вії, повіки, підмальоване личко... А як те все виглядає після концерту з патріотичною тематикою?.. Катастрофічно! Тут вам, пане ласкавий, не тільки чорні окуляри, але й цілу маску треба затягати на обличчя!.. По-моєму, добре було б, якби заборонили читати в прилюдних місцях нашого Шевченка і вашого Стефаника! Чого йому ще треба, тому Батькові-Тарасові?.. Поставили йому пам'ятник у Вашинґтоні, зробили параду, дефіляду, привозили землю з Канева, відвозили назад, то чого він ще хоче?.. Навіщо турбувати ніжні, жіночі серця й нівечити їхню вроду?

Ось, як бачите, стоять справи! Тарас Шевченко, безумовно, геніяльний поет, національний геній, і багато історичних подій, трагедій та катастроф він передбачив своїм віщим духом, — але того, що колись, на вільній землі Вашинґтона, його поезії нівечитимуть „мейк - ап" наших красних пань, — він, мабуть, не передбачав і не передчував...

Я гадаю, що в цьому теж скривається велика, непереможна міць Шевченкового Слова...

Ікер

● **Східньо-німецькі власті** наклали на всіх приїжджих із Західньої Німеччини обов'язок перемінювати на кордоні найменше три західні німецькі марки на три східні німецькі марки, коли в тому самому часі на вільному західньо - німецькому східньо-німецькі. Західньо-німецьку марку можна купити три східньо-німецькі. Західньо-німецький уряд визнав ту поведінку східньо-німецьких комуністів за злобну й односторонню шикану і проголосив, що припиняє всі переговори про торговельні взаємини та будь-які грошові і торговельні привілеї для Східньої Німеччини.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ
Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 11-го ГРУДНЯ 1964 р.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 155 Відд. в год. 7-ій веч. в приміщенні УНДому, 766 Стейт вул. Просимо всіх членів прибути. На зборах буде вибір нового уряду на 1965 р. — М. Степась, предс., М. Федишин, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 371 Відд. в год. 8-ій веч. в Січовій залі. Будуть звідомлення Управи та вибір нового уряду на 1965 рік. — мгр. І. Оверко, предс., П. Заболоцький, кас., Ю. Ванчак, секр.

СУБОТА, 12-го ГРУДНЯ 1964 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори членів 204 Відд. в залі Української Правосл. Церкви, 206 Іст 11-та вул. З огляду на річні збори, проситься всіх членів, що залягають з вкладками, вирівняти їх, щоби не наразитися на суспенду. — П. Марко, предс., Д-р В. Палідвор, секр.

НЕДІЛЯ, 13-го ГРУДНЯ 1964 р.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 367 Відд. в 2-ій год. по пол. в церковній залі. Прохається щоб члени явилися і вирівняли свої вкладки. Рівнож буде вибір управи на 1965 рік. — Ю. Кушнір, предс., Т. Песко, касир, В. Попович, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори В-ва св. Василія Великого — 364 Відд. в год. 2-ій по пол. в УНДомі, 3161 East 93rd Street. — Управа.

ТОЛІДО, Огайо. Річні загальні збори В-ва св. о. Николая — 167 Відд. в год. 2-ій по пол. в залі св. Михаїла, 2824 Легрендж вул. Всіх членів Відділу запрошуємо взяти участь у зборах і вибрати нову управу на 1965 рік. — В. Унеско, предс., І. Вельган, секр.-кас.

МЕНВИЛ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка — 349 Відд. в год. 2-ій по пол. в домі Ветеранів при вул. Вашингтона. Просимо всіх членів обов'язково прибути. — Управа.

ДІТРОЙТ, Міш. Річні збори Т-ва ім. І. Франка — 146 Відд. в год. 1-ій по пол. в Домі Укр. Осередку, 2965 Carpenter вул. Проситься прибути на ці важні збори. На порядку дня: вибір нової управи на 1965 р. і деякі зміни у товариському життю на слідуючий рік. — Управа.

Вступайте в члени УНСоюзу!